

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 632/2020-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpený spoločnosťou JUDr. Irena Sopková, s. r. o., Hlavná 25, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Irena Sopková, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 164/2017 z 23. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], za ktorú koná [REDACTED], [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], za ktorú koná [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 164/2017 z 23. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v postavení žalobcu v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 962/2000 z 9. júna 2015 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 20 Co 292/2015 z 22. novembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tento rozsudok potvrdil. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol.

3. Sťažovateľ považuje uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne a svojvoľné z týchto dôvodov:

1) nevysporiadanie sa a arbitrárnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, ktoré boli produkované v priebehu konania,

2) porušenie zásady *iura novit curia*, ktorá neznamena len to, že súd pozná právo, ale že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré aplikované právo vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva,

3) okresný súd, ako aj krajský súd zvýhodnili žalovaného na úkor sťažovateľa, čím dosiahol priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní veci,

4) nesprávna aplikácia jednoduchého práva konajúcimi súdmi, ktorá je v rozpore s kogentnými ustanoveniami hmotného práva, ako aj procesného práva,

5) jednostranným a formalistickým výkladom príslušných ustanovení porušili základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces,

6) konajúce súdy neposkytli jednoznačnú odpoveď na všetky námietky sťažovateľa uvedené v dovolaní i odvolaní, závery dovolacieho súdu sú arbitrárne.

4. K porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľ uviedol, že nesúhlasí s konštatovaním súdov v jeho právnej veci, že nepreukázal *„nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaných nehnuteľností konfiškáciou podľa nariadenia SNR 104/45 Sb. o konfiškácii a urýchlennom rozdelení poľnohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa (ďalej len nariadenie SNR 104/45 Sb.). Súdy tvrdia, že v pozemkovej knihe sa nenachádza žiadna poznámka o konfiškácii tohto majetku a v priebehu konania nebola predložená takáto listina, z ktorej by táto skutočnosť vyplývala. Súd tvrdí, že žalobca mal preukázať pri konfiškácii splnenie podmienok stanovených v 7 ods. 1 citovaného nariadenia a ďalej, že nepreukázala rozhodnutie komisie o tom, ktoré osoby treba považovať za osoby nemeckej či maďarskej alebo za zradcov alebo nepriateľov slovenského a českého národa a Československej republiky, či účastinné a iné spoločnosti a právnické osoby spadajú pod ust. § 1 písm. d) alebo e), čím možno pripustiť výnimky podľa ods. 3 alebo 4 alebo i o tom, či sú dané podmienky a či bola zachovaná zásada slušnosti a tom, že mala rozhodnúť konfiškačná komisia do 30.6.1948. Súd vytkol žalobcovi, že nebolo preukázané, že by komisia takéto rozhodnutie vydala a chýba aj rozhodnutie podľa § 11 ods. 1 Nariadenia č. 104/45 Sb. o pridelení štátu. Ak teda nedošlo k zápisu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy v prospech štátu, znamená to, že neexistovala listina, konfiškačné rozhodnutie, ktoré by v tom čase splňalo podmienky pre zápis vlastníckeho práva do pozemkovej knihy. Žalobkyňa nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam ani titulom vydržania, a to pre nesplnenie zákonom stanovených podmienok. Súdy poukázali na to, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudol ten, kto má nehnuteľnosť po dobu 32 rokov v držbe. V PK vložke bol však v tomto období ako vlastníč sporných nehnuteľností uvedený niekto iný a žalobkyňa ich neužívala po dobu 32 rokov. Podmienky zo strany štátu pre nadobudnutie vlastníctva neboli splnené ani podľa č. 41/1950 Sb., keďže nebol*

žalobkyňou preukázaný vstup do oprávnenej a pokojnej držby, jej dobromyseľnosť, právny titul vstupu do držby a užívanie predmetných nehnuteľností. Súd zaujal právny názor, že samotné užívanie sporných pozemkov štátom po roku 1958 v čase socialistického režimu ešte nepreukazujú dobromyseľnosť a oprávnenosť držby. Podľa súdu neboli splnené podmienky ani podľa § 134a Občianskeho zákonníka č. 40/1984, pretože tu neexistuje vstup do oprávnenej a dobromyseľnej držby.

Odvolací súd, a to krajský súd zaujal právny názor totožný s právnym názorom okresného súdu, pričom navyše poukázal na to, že štát nikdy nebol dobromyseľný pri vstupe do držby.“.

5. Sťažovateľ tiež namietal, že konajúce súdy nezaujali žiaden právny názor k otázke nadobudnutia jeho vlastníckeho práva vydržaním, čo bolo pre rozhodnutie v merite veci podstatné. Podľa sťažovateľa nie je pravdou, že neunesol dôkazné bremeno, aby preukázal, že štát nadobudol vlastníctvo na základe konfiškácie, že nepreukázal prevzatie skonfiškovaného majetku, a dokonca, že tento nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom sporu, riadne neužíval ako vlastník. Takéto tvrdenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a sú v priamom rozpore s listinami, ktoré sú založené v spise. Tvrdenie najvyššieho súdu, že sťažovateľ paradoxne v odvolaní nepoukázal na inštitút vydržania, ktorý je podstatný pre tento spor, považuje sťažovateľ za arbitrárne, poukazujúc na znalecký posudok, z ktorého vyplývajú podstatné skutočnosti pre právne i skutkové posúdenie veci.

6. Sťažovateľ ďalej podrobne poukázal na jednotlivé dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise a preukazujúce jeho tvrdenia o nadobudnutí vlastníckeho práva, keď uviedol: „Z predloženej analýzy vyplýva, že dňa 30.9.1921 bola na majetok [REDAKOVANÉ] uvalená nútená správa, ktorá trvala do roku 1936, resp. 1937, keď pôvodnému vlastníčkovi boli postupne vracané do vlastníctva jeho parcely. Z uvedeného vyplýva, že [REDAKOVANÉ] nemohol v roku 1926 odpredať svoj majetok, keďže bránilo tomu uvalenie nútenej správy a žiadny majetok už v tomto roku nemal. Z nútenej správy v roku 1926 bolo zo zaboru prepustených 83 parciel, ktoré prešli do držby štátneho pozemkového úradu a 107 parciel bolo exekvovaných. Prídelový komisár v Michalovciach dňa 22.4.1931 prideliť prostredníctvom prídelovej listiny 84 parciel o výmere 534 ha 4393 m² štátu, čiže vlastníctvo k daným nehnuteľnostiam v prospech štátu je preukázateľné.

Prídelové parcely boli vybrané z exekvovaných parciel, okrem 7 parciel, ktoré boli vybrané zo záboru.

Pozemky, ktoré ostali v PK vložke 88 a 284 s prídelovými parcelami boli na základe nariadenia č. 104/45 Sb. skonfiškované a pridelené do vlastníctva Československého štátu. Parcely z PK vložky č. 283, 402 a 403 neboli skonfiškované. Nahliadnutím do príslušných listín konštatujem, že v spise je založené rozhodnutie Štátneho pozemkového úradu v Prahe, odbor štvrtý zo dňa 6.12.1929, pod č.j. 143700/29, z ktorého je zrejmé, že predmetom tohto zápisu je konečné vyriešenie pozemkovej reformy na zabranom súbore [REDACTED], kde sa uvádza, že celková výmera zabraného súboru je 325 ha, inej pôvody 869 ha a celkom 1194 ha zabranej pôdy. Prepustené zo záboru bolo celkom 771 ha. Ďalej v spise sa nachádza generálna dohoda o vyriešení pozemkovej reformy zabraného súboru [REDACTED] [REDACTED], ktorá potvrdzuje koľko bolo zabratej pôdy prvou pozemkovou reformou a koľko mu bolo prepustené zo záboru. Ďalej sa v spise nachádza podanie Štátneho pozemkového úradu v Prahe č. 74625/26 zo dňa 3.7.1926, z ktorého je zrejmé, že Štátny pozemkový úrad v Prahe preberá tieto nehnuteľnosti do svojho užívania po predchádzajúcej výpovedi. Ďalej v spise sa nachádza doklad, a to výrok Humenského Okresného súdu ako pozemnoknižnej vrchnosti Č. 1895/1921, a to výrok, podľa ktorého pozemnoknižná vrchnosť na základe návrhu a oznámenia štátneho pozemkového úradu v Prahe zo dňa 24.9.1921 nariaďuje, aby pozemnoknižná kancelária na nehnuteľnosti v pozemnoknižnej zápisnici č. 88 Obce [REDACTED], ktoré boli zaznamenané na meno pôvodného vlastníka [REDACTED] poznamenala, že podľa § 16 Zákona zo dňa 16.4.1919 číslo 215 Sb. z.a.n.a. 8. § nariadenia zo dňa 9.1.1920, číslo 61 z. a. sú tieto nehnuteľnosti zabrané štátom podľa Zákona zo dňa 16.4.1919.

V spise sa ďalej nachádza pozemnoknižná vložka č. 88, k.ú [REDACTED] [REDACTED], ktorá je predmetom tohto sporu, kde v záhlaví tejto vložky je uvedené: konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/45 Sb. SNR v znení nariadenia 64/46 Sb. SNR.

Ďalej v [REDACTED] je uvedené, že nehnuteľností tam uvedené a popísané sú konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/45 Sb. v znení nariadenia č. 64/46 Sb. SNR.

Zo zápisnice zo dňa 25.6.1958 vyplýva, že pozemková spoločnosť odovzdala svoje pozemky z [REDAKOVANÉ], ktoré boli ich vlastníctvom.

Ostatné nehnuteľností, ktoré boli pôvodne zapísané v PK vložke 88 a 284 nikdy neboli odovzdané pozemkovému spoločenstvu do užívania.

V spise sa ďalej nachádza doklad, ktorý svedčí o tom, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom súdneho sporu boli jednak po ich skonfiškovaní prevzaté štátnym pozemkovým úradom k užívaniu a jednak boli prevzaté štátom po skonfiškovaní parcel, ktoré boli vypustené zo záboru. “

7. Na základe uvedeného je podľa názoru sťažovateľa nezákonné, že si súdy všetkých stupňov neprečítali ani neozrejmi príslušné pozemnoknižné vložky, kde je jasne vyznačená konfiškácia dotknutých nehnuteľností podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Zb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie č. 104/1945 Zb.“), následné prevzatie týchto nehnuteľností štátom a napokon aj zábor prvou pozemkovou reformou, ale napriek existencii všetkých týchto listín skonštatovali, že sťažovateľ nepreukázal nadobudnutie predmetných nehnuteľností ich konfiškáciou, prípadne iným právnym titulom a uverili ničím nepodloženým tvrdeniam v notárskych zápisniciach. Z notárskych zápisníc, ktoré boli vydané Notárskym úradom [REDAKOVANÉ], vyplýva, že kúpa nehnuteľností od pôvodného vlastníka je doložená svedectvom obce [REDAKOVANÉ] z roku 1996, keď politická obec [REDAKOVANÉ] zanikla v roku 1981. Notárske osvedčenie malo byť 60 dní zverejnené na Obecnom úrade [REDAKOVANÉ] v čase, keď obec [REDAKOVANÉ] zanikla, obec nebola, takže je otázne, kde bolo toto notárske osvedčenie zverejnené.

8. V danom prípade je možné podľa sťažovateľa skonštatovať, že najvyšší súd, ako aj okresný súd a krajský súd sa dopustili svojvoľnej interpretácie zákonnej právnej úpravy a že účinky takejto interpretácie sú nezlučiteľné s obsahom práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy.

9. Pre úplnosť veci sťažovateľ uviedol, že pozemkové vlastníctvo získal štát na základe pozemkovej reformy a následnej konfiškácie a záver, že zápis v pozemkovej knihe pre nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam potrebný nebol, je správny. S ohľadom na spoločenské zmeny po 1. a 2. svetovej vojne bol uplatňovaný výklad, podľa ktorého sa vlastníctvo k obhospodarovanej pôde nenadobudlo ani zápisom vlastníctva do pozemkových kníh ani vyhotovením listín, na ktorých základe by takýto zápis bolo možné vykonať, ale oprávneným faktickým prevzatím držby, nie až prevzatím držby knihovnej. Vlastníctvo zabraného pozemkového majetku sa teda nadobudlo až tým, že nový vlastník zabranú pôdu oprávnene prevzal a začal na nej hospodáriť. Vyhotovenie vkladových listín a zápis do pozemnoknižnej vložky boli už len vykonaním knihovného poriadku, ktorý sa v určitých prípadoch vykonával až následne po prevzatí vlastníckeho práva k pôde novým vlastníkom. Vykonanie knihovného zápisu bol proces, ktorým mal byť následne uvedený stav zápisu v pozemkovej knihe a v pozemkovom katastri do súladu so skutočným právnym stavom. Vzťahoval sa nielen na majetok konfiškovaný podľa dekrétov prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. o konfiškácii a urýchlenom rozdelení poľnohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov českého a slovenského národa č. 108/1945 Sb. o konfiškácii nepriateľského majetku a Fondoch národnej obnovy, ale aj na majetok zabraný podľa prvej pozemkovej reformy v znení reformy vykonanej zákonom č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy. Vykonaním knihovného poriadku žiadne práva nevznikli, len existujúcim právam bola poskytnutá verejná publicita.

10. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa názoru sťažovateľa došlo tým, že napadnuté uznesenie nevychádza z dôkazov vykonaných na súde, jednotlivé dôkazy cituje nesprávne, neúplne, nepravdivo, čím najvyšší súd dospel k nesprávnym, nezákonným a arbitrárnym záverom, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní ani v ustanoveniach procesných kódexov. Jednotlivé závery si najvyšší súd podľa sťažovateľa prispôbil tvrdeniam žalovaných, ostatným dôkazom sa nevenoval, prípadne najvyšším súdom citované dôkazy sa ani v spise nenachádzajú.

11. Najvyšší súd v namietanom rozhodnutí uvádza, že je pravdou, že súdy sa dopustili pochybenia, keď nekonali s právnou zástupkyňou sťažovateľa napriek tomu, že im táto skutočnosť bola oznámená, pretože zaniklo právne zastúpenie pôvodnému právnemu zástupcovi [REDACTED], avšak odňatie konat' pred súdom nepovažoval za podstatné porušenie práva, pretože dodatočne jej bol doručený rozsudok krajského súdu po oprave a skutočnosť, že jej nebolo doručené podanie žalovaného, nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutia, pretože krajský súd nenariadil na prejednanie odvolania verejné zasadnutie.

12. S takýmto konštatovaním sa sťažovateľ nemôže stotožniť. Porušenie práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom v danom prípade nastalo, pretože odvolací súd vôbec nekonal s právnou zástupkyňou sťažovateľa, aj keď o zmene právneho zástupcu mal vedomosť, a to do takej miery, že dokonca pôvodne doručoval rozsudok predchádzajúcemu právnemu zástupcovi, aj keď jeho plnomocenstvo na zastupovanie zaniklo.

13. K porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces došlo aj tým, že krajský súd nedoručil sťažovateľovi vyjadrenie žalovaného k odvolaniu sťažovateľa. Argumentácia najvyššieho súdu, že išlo o podanie, ktoré neobsahovalo významné skutočnosti pre posúdenie veci, je podľa sťažovateľa arbitrárna. Opodstatnenosť uvedených skutočností bol oprávnený posúdiť sťažovateľ. Za nesprávne považuje sťažovateľ aj poukázanie na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci [REDACTED] proti Slovenskej republike z 13. januára 2015, z ktorého vyplývajú iné právne závery.

14. K námietke sťažovateľa, že právny zástupca nemal udelenú plnú moc od všetkých žalovaných, a to od každého jedného spoluvlastníka spoločnej nehnuteľnosti, keďže pasívne legitimovanými účastníkmi konania boli všetky fyzické osoby, najvyšší súd iba odkázal na podrobné dôvody uvedené v rozsudku odvolacieho súdu, s ktorými sa plne stotožnil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí v tejto súvislosti skonštatoval, že aj v prípade, ak by právny zástupca žalovaných podielových spoluvlastníkov nemal udelené splnomocnenie v súlade s procesnými normami upravujúcimi zastúpenie účastníka v súdnom konaní, nejde o žiadnu vadu konania, ktorá môže predstavovať dôvod na zrušenie

napadnutého rozsudku. Žalovaný v I. rade, teda Urbárske a pasienkové združenie – Pozemkové spoločenstvo [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], udelil plnomocenstvo advokátovi [REDACTED] a následne konaná členská schôdza sa uzniesla, že členov a podielových spoluvlastníkov bude tiež zastupovať tento právny zástupca. Keďže žalovaní podieloví spoluvlastníci nepochybne sú členmi pozemkového spoločenstva, plnomocenstvo je v poriadku. Na tomto tvrdení najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa zjavné flagrantné porušenie noriem procesného práva. Výbor spoločenstva nemal právomoc udeliť právnomu zástupcovi [REDACTED] [REDACTED] takúto plnú moc za fyzické osoby, ktoré sú podielovými spoluvlastníkmi spoločnej nehnuteľnosti, a o tomto nemohla rozhodovať ani členská schôdza. Právo byť zastúpeným patrí do výsostnej právomoci každej fyzickej osoby a nemôže ho nahradzovať žiadne rozhodnutie, či už výboru, alebo členskej schôdze (doklady o rozhodnutí členskej schôdze ani v spise nie sú založené). Nemôže obstať tvrdenie porušovateľa v tom smere, ak si prevzal právny názor odvolacieho súdu, že ak by aj bolo porušené právo zastúpenia, nemá to vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa sťažovateľa je otázne, koho právny zástupca [REDACTED] zastupoval, za koho vykonával právne úkony a do akej miery sú jednotlivé fyzické osoby viazané jeho prejavmi a prečo súd nekonal s fyzickými osobami, ktoré boli označené ako účastníci konania a ktorým nebolo preukázané zastúpenie.

15. Sťažovateľ tiež namietal, že nemôže obstať tvrdenie súdu, že k úmrtiu pasívne legitimovaných účastníkov konania (fyzických osôb) došlo pred podaním návrhu sťažovateľa na pripustenie ich vstupu do konania. Sťažovateľ v návrhu označil všetkých pasívne legitimovaných účastníkov tak, ako to vyplývalo z verejnej listiny, ktorá je záväzná, a to z príslušného listu vlastníctva. K ich úmrtiu došlo až po pripustení vstupu ďalších účastníkov do konania. Tieto skutočnosti sú zrejmé z obsahu spisu, ako aj z priložených úmrtných listov. Navyše iné procesné účinky má zastavenie konania pre nedostatok pasívnej legitimácie bez prejednávania sporu a iné právne účinky má zamietnutie žaloby proti mŕtvym osobám v čase vyhlásenia rozsudku s poukazom na § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku [v čase rozhodovania odvolacieho súdu podľa Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)].

16. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v zastúpení [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uvedené v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a protokolu č. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobôd porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], v zastúpení [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uvedené v čl. VI. ods. 1 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/164/2017 zo dňa 23.4.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/164/2017 zo dňa 23.4.2019 a rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 20Co/292/2015 zo dňa 22.11.2016 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré sú Najvyšší súd SR a Krajský súd v Prešov spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. Ireny Sopkovej, Hlavná 25, Košice, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a judikatúrne východiská

17. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

20. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania:

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

22. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

23. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy; IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

24. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

25. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

26. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd.

27. Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

28. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

29. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

30. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru ESĽP, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov ESĽP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie. Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že súdy síce nie sú povinné poskytnúť podrobnú odpoveď na každú uplatnenú námietku (pozri Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, séria A, č. 288), ale z rozhodnutia musí byť zrejmé, že základným otázkam prípadu súd venoval pozornosť (pozri Boldea proti Rumunsku č. 19997/02, 2007).

III.

Právne posúdenie

31. Podstata sťažovateľových námietok proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva:

- v jeho nesúhlase s nesprávnym vyhodnotením dôkazov jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach a nezákonným výkladom vykonaných dôkazov,

- v tvrdení, že najvyšší súd nezaujal právny názor k otázke nadobudnutia vlastníckeho práva sťažovateľa vydržaním,
- v postupe krajského súdu, ktorý nekonal s poverenou právnou zástupkyňou sťažovateľa napriek oznámeniu o odvolaní právnej moci predchádzajúcemu právnenému zástupcovi,
- v nedostatku splnomocnenia na strane právneho zástupcu žalovaných,
- v nesprávnom postupe krajského súdu, ktorý nedoručil sťažovateľovi vyjadrenie žalovaného v I. rade k odvolaniu,
- v konaní s osobami, ktoré počas súdneho sporu zomreli, čím stratili procesnú subjektivitu.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

32. Sťažovateľ v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, ktorým bola jeho žaloba o určenie vlastníckeho práva k sporným pozemkov právoplatne zamietnutá, uplatnil dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 CSP. Za vadu zmätočnosti sťažovateľ označil nesprávny procesný postup krajského súdu, ktorý konal s právnym zástupcom sťažovateľa, ktorý v tom čase už nebol na jeho zastupovanie splnomocnený, ďalej to, že v spise sa nenachádza plnomocenstvo udelené všetkými žalovanými podielovými spoluvlastníkmi [REDACTED], konajúce súdy nevyriešili otázku pasívnej legitímácie Pozemkového spoločenstva [REDACTED] [REDACTED], bolo konané s osobami, ktoré z dôvodu úmrtia stratili procesnú subjektivitu, právnej zástupkyňi sťažovateľa nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k odvolaniu a rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný a nepresvedčivý, v jeho odôvodnení sa krajský súd nevysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nadobudnutia vlastníctva vydržaním. Sťažovateľ tiež namietal, že tvrdenia krajského súdu o nepreukázaní nadobudnutia vlastníckeho práva sťažovateľom konfiškáciou podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. sú v rozpore s listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP sťažovateľ poukázal na stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 283/2009, ktoré pojednáva

o posudzovaní oprávnenosti držby za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991.

33. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu neprípustnosti. K jednotlivým námietkam sťažovateľa obsiahnutým v odôvodnení ústavnej sťažnosti, ktoré sú takmer totožné s námietkami uvedenými v dovolaní, najvyšší súd konštatoval nasledujúce skutočnosti.

33.1 K námietke nesprávneho procesného postupu krajského súdu, ktorý konal s nesprávnym právnym zástupcom sťažovateľa, najvyšší súd uviedol, že krajský súd svoje rozhodnutie síce najprv nesprávne doručil predchádzajúcemu právnemu zástupcovi sťažovateľa, dodatočne však svoje pochybenie zhojil doručením tohto rozhodnutia aktuálnej právnej zástupkyňi. Najvyšší súd tiež uviedol, že krajský súd vo veci nenariadil žiadne pojednávanie, v rámci odvolacieho konania žiadne dokazovanie nedoplňal ani neopakoval. Vzhľadom na vedené posúdil nesprávnosť postupu krajského súdu ako nedosahujúcu intenzitu, ktorá by znamenala porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

33.2 K tvrdeniu sťažovateľa, že nie všetci žalovaní podieloví spoluvlastníci udelili plnomocenstvo na svoje zastupovanie v dotknutom súdnom konaní, najvyšší súd, poukazujúc na odôvodnenie uvedené v rozsudku krajského súdu, konštatoval, že ani v tomto prípade nejde o zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP. Krajský súd k nedostatku splnomocnenia právneho zástupcu žalovaných uviedol, že ak by aj právny zástupca žalovaných nemal udelené splnomocnenie v súlade s procesnými normami upravujúcimi zastúpenie účastníka v súdnom konaní, uvedené nie je dôvodom zrušenia rozsudku v odvolacom konaní. Súčasne krajský súd uviedol, že žalovaný v I. rade, teda Urbárske a pasienkové združenie – Pozemkové spoločenstvo [REDAKOVANÉ], udelil plnomocenstvo advokátovi [REDAKOVANÉ] a následne konaná členská schôdza sa uzniesla, že ich bude zastupovať menovaný advokát. Je tiež nepochybné, že žalovaní sú členmi pozemkového spoločenstva ako spoluvlastníci sporných nehnuteľností, a preto je v prípade pochybností potrebné považovať za preukázané, že splnomocnenie bolo udelené v dôsledku rozhodnutia jeho členov, ich prejav je jasný a nebol žiadnym zo žalovaných spochybnený. Krajský súd tiež konštatoval, že akékoľvek pochybenie v tejto otázke by spôsobilo skôr ujmu na strane žalovaných.

33.3 K námietke nedoručenia vyjadrenia žalovaného v I. rade k odvolaniu sťažovateľovi najvyšší súd uviedol, že predmetné stanovisko neobsahovalo vôbec žiadnu právnu argumentáciu a v podstate ani argumentáciu skutkovú, nebolo vyhotovené právnym zástupcom žalovaných, a preto uvedený procesný postup rovnako nepovažoval za porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces, poukazujúc na rozsudok ESLP vo veci [REDACTED] proti Slovenskej republike z 13. januára 2015.

33.4 Napokon k argumentácii sťažovateľa, že v konaní bolo konané s osobami, ktoré počas súdneho konania zomreli, teda stratili procesnú subjektivitu byť účastníkmi konania, dovolací súd konštatoval, že k úmrtiu všetkých siedmich fyzických osôb na strane žalovaných došlo pred podaním návrhu sťažovateľa na pristúpenie do konania, sťažovateľ teda označil neexistujúce právne subjekty, čo je potrebné považovať za neodstrániteľnú podmienku konania a konanie malo byť vo vzťahu k týmto osobám zastavené. Zamietnutie žaloby proti týmto subjektom je len nesprávne zvolenou formou rozhodnutia, ktorá nijako nezasahuje do práv sťažovateľa ako žalobcu.

33.5 Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu vyplývajúcu zo skutočnosti, že nereagoval na námietky sťažovateľa spochybňujúce nadobudnutie vlastníckeho práva žalovanými, najvyšší súd dospel k záveru, že žaloba sťažovateľa bola zamietnutá pre neunesenie dôkazného bremena preukázať nadobudnutie jeho vlastníckeho práva konfiškáciou podľa nariadenia č. 104/1945 Zb., resp. vydržaním. Tento záver súdu prvej inštancie sťažovateľ odvolaním nenapadol, čím znemožnil odvolaciemu súdu túto námietku preskúmať.

33.6 Sťažovateľ ďalej argumentoval, že tvrdenie súdu o tom, že nepreukázal nadobudnutie vlastníckeho práva konfiškáciou, že nepredložil žiadne konfiškačné rozhodnutia ani iné listiny preukazujúce jeho vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, je v rozpore s listinami založenými v spise, tento dovolací dôvod sťažovateľ subsumoval pod dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd k uvedenému konštatoval, že sťažovateľ v dovolaní však žiadnu právnu otázku, od ktorej riešenia dovolacím súdom sa mal dovolací súd odchýliť, nenaformuloval, čím jeho dovolanie nezodpovedalo požiadavkám vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP. Samotnú argumentáciu sťažovateľa posúdil najvyšší súd len ako spochybňovanie právneho názoru odvolacieho súdu.

34. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

35. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

36. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Sťažovateľ však túto stabilizovanú judikatúru ústavného súdu opomína a ústavnú sťažnosť v podstatnej časti uplatnil v podstate ako ďalší opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Ústavná sťažnosť v podstate kopíruje dôvody, ktoré už sťažovateľ uplatnil v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, a tieto dopĺňa všeobecným tvrdeniami, z ktorých vyvodzuje porušenie svojich označených práv. Účel ústavnej sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdnictva diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd.

37. Vychádzajúc z možných mantinelov ústavnosúdnej korekcie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu (pozri bod 33) a dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

37.1 Najvyšší súd jasným a zrozumiteľným spôsobom vyhodnotil, prečo považoval námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho procesného postupu krajského súdu za nedosahujúce intenzitu porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie, rovnako zaujal stanovisko k argumentácii sťažovateľa o neodôvodnení a arbitrárnosti rozsudku krajského súdu vo vzťahu k nepreukázaniu vlastníckeho práva sťažovateľa, ktorého žaloba bola súdom prvej inštancie zamietnutá pre neunesenie dôkazného bremena, teda z dôvodu nepreukázania nadobudnutia vlastníckeho práva konfiškáciou, resp. vydržaním. Závery najvyššieho súdu sa javia ako logické a presvedčivé a ústavný súd nevidí dôvod do nich nijako zasahovať. Je ústavne akceptovateľný názor najvyššieho súdu, že výhrady sťažovateľa uvedené v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu sú nedôvodné.

37.2 Aj keď je rozhodnutie najvyššieho súdu procesne označené ako odmietnutie dovolania, pre ústavný súd je podstatné, že na sťažovateľom uplatnené námietky proti rozhodnutiu krajského súdu poskytol vecné odpovede s výnimkou nesprávneho právneho posúdenia, v čom mu bránilo nenaformulovanie dovolateľom kľúčovej právnej

otázky (splnenie tejto podmienky je pritom v dovolacom konaní pre nesprávne právne posúdenie veci nevyhnutné – bod 33.6 tohto odôvodnenia).

38. Sťažovateľ svojou sťažostnou argumentáciou podľa názoru ústavného súdu nedokázal spochybníť žiadny zo záverov, na ktorých najvyšší súd založil napadnuté rozhodnutie, a preto medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozhodnutím niet žiadnej spojitosti.

39. Najvyšší súd v prerokúvanej veci v rámci posúdenia prípustnosti dovolania posúdil komplexne aj celý predmet sporu pertraktovaný pred krajským súdom, čo nemožno vnímať ako arbitrárne a formalistické. Ústavný súd považuje za potrebné v danej súvislosti poukázať na to, že cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESĽP z 28. 10. 1998).

40. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí v sústave všeobecného súdnictva do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Ak nejde o prípad ústavnej neúnosnosti aplikácie dotknutých ustanovení, riešenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy preto nie je povinnosť dovolacieho súdu bez ďalšieho akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom. V opačnom prípade by totiž dovolací súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené (IV. ÚS 314/2020)

41. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd dospel k záveru o nedostatku ústavne relevantnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľovým základným právom na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a jeho právom na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

42. K argumentácii sťažovateľa o porušení jeho základného práva k vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného v I. rade k odvolaniu sťažovateľa, ktoré v rozpore s označeným právom posúdil najvyšší súd ako neobsahujúce žiadnu právnu a v podstate ani skutkovú argumentáciu a tiež nesprávne poukázal na rozhodnutie ESLP vo veci [REDACTED] proti Slovenskej republike (rozhodnutie ESLP z 13. 1. 2015, sťažnosť č. 17127/12), ústavný súd dodáva, že zo spomínaného rozhodnutia ESLP nevyplýva, že by ESLP v záujme rešpektovania kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní požadoval doručenie podania účastníka konania protistrane na vyjadrenie za každých okolností. Pre doručenie podania na vyjadrenie protistrane sa požaduje, aby dané podanie otváralo priestor pre ďalšiu diskusiu, resp. iný osobitný dôvod. V bode 46 rozhodnutia vo veci [REDACTED] proti Slovenskej republike ESLP uvádza: „Vzhľadom na všetky okolnosti predstreté súdu súd dospel k záveru, že nebolo preukázané – vládou alebo inými prostriedkami – že by boli dané nejaké osobitné okolnosti, na základe ktorých by vyjadrenia odporcu nemali byť oznámené navrhovateľovi. Predovšetkým, nebolo preukázané, že by možnosť daná navrhovateľovi oboznámiť sa s vyjadrením odporcu a jeho prípadné vyjadrenie sa k nemu nemala žiaden vplyv na výsledok konania buď z dôvodu, že odporcom zaujatý právny postoj neotváral priestor pre ďalšiu diskusiu, alebo z akéhokoľvek iného osobitného dôvodu (pozri Ringier Axel Springer v. Slovenská republika, bod 87, s ďalšími odkazmi).“ Rovnako z rozhodnutí ESLP vo veci Hanzl a Špadrna proti Českej republike z 15. januára 2013, vo veci Matošek proti Českej republike z 29. marca 2011 alebo vo veci Čavajda proti Českej republike z 29. marca 2011, pri ktorých ESLP využil

právomoc podľa čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru v znení Protokolu č. 14 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyhlásiť za neprijateľnú každú individuálnu sťažnosť, pokiaľ sa domnieva, že sťažovateľ neutrpel podstatnú ujmu, možno vyvodit', že (aj) pre porušenie zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní v prípade nedoručenia vyjadrenia účastníka konania protistrane na vyjadrenie sa požaduje, aby takýmto postupom došlo k spôsobeniu podstatnej ujmy na právach sťažovateľa (I. ÚS 457/2016).

43. Uvedené názory podporuje aj najnovšia judikatúra ESLP, konkrétne rozhodnutie vo veci ██████████ proti Slovenskej republike z 15. októbra 2020, ktorým zamietol sťažnosť menovaného pre porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nedoručenia vyjadrenia protistrany v dovolacom konaní, poukazujúc na skutočnosť, že predmetné vyjadrenie neobsahovalo žiadne nové skutkové ani právne tvrdenia.

44. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdenie najvyššieho súdu o irelevantnosti vyjadrenia žalovaného v I. rade k odvolaniu nijako nespochybnil ani nepreukázal, že by vo vzťahu k nemu mohol uviesť nejaké podstatné skutočnosti. Ústavný súd zastáva názor, že požiadavku kontradiktórnosti konania nie je možné interpretovať čisto formálne, a to tak, že z nej jednoznačne vyplýva, že iba samotný účastník konania (strana sporu) musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho protistrany právne významné.

45. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

46. Vo vzťahu k námietke porušenia práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozhodnutím ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov, a jeho subsumpciu pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

47. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, resp. základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu